

Издаје суботом.

Цијена:

За ПРИУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
3 ф. у злату, на по године
1 ф. у злату, на четврт год. 5 ф. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. Њ. В. В. Њаз Насљед-
ник и Њагиња Насљедниковица от-
путовали су јуче са својом пратицом
у Најстрелиц.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 10 новембра.

Овога лѐта јевропска штампа
потресала је ужасом образовани сви-
јет вијестима о варварству Китајаца,
а сада варварство јевропске војске у
Китају то исто чини. И њеки ли-
стови у самој Њемачкој објелодању-
ју приватна писма, што војници из
Китаја пишу својим кућама, која
писма потврђују нечувено крвопи-
ство заповједника Јевропске војске.
Петроградско „Н. Времја“ пише:
„Понашање Јевропејаца у Китају,
— остављајући на страну питање,
дали они имају право или не — на-
води нас да се разувјеравамо о ду-
бини и достојанству наше цивили-
зације. Ми смо одавно били увјере-
ни, да су свирјепост тридесетого-
дишњег и других религиозних ра-
това прешла у област предања, и
да су народи савремене Јевропе
толико ублажени учењем Христо-
вим, науком и хуманим законима,
да се о повратку к варварској ста-
рини није могло ни мислити. На
дјелу се сада показује, да је све то
могуће. Под изговором кажњања, Је-
вропејци извршују егзекуције, које
се по свом звјерству нимало не
разликују од онога, што су у пре-
ђашња времена чинили Тили или
Алба. Села и вароши предају се
огњу, разаравају се, Китајце стри-
јељају на гомиле, и уз то се још
отимље и пљачка. У исто доба истра-
жују се кривци и од увријеђене
владе непрестано се тражи глава,
глава, глава. Како тако провађање
времена има добро дјеловати на дис-
циплину војничку! Нама могу одго-
ворити, да издалека није уљудно
бити хуманим на туђ рачун, и да
убити Христјани морају бити осве-
ћени; али с друге стране из далека
мирије се гледа на ствар, и за то
се нама и чини, да свирјепе мјере,
које западно-јевропски листови на-
зивљу суровици, али справедливима,
неће к ничему довести, него ће са-
мо огорчити становништво, које је
до сад било мирно и да ће још више
увеличати упорство китајске владе.
И најслабије животно створење чини
покушаје у своју самообрану, кад
нема другог изласка; а пошто Ки-
тајаца има много милиона, ма како
они били страшљиви и слаби, с њи-
ма ће се морати имати посла још
дуго. Ако је паци Јевропејаца у
посланствима пошло за руком опи-
рати се хиљадама китајских војника,
не слиједи отуда да им то није било
тешко; ми мислимо да ни од оп-
сједнутих не жели да то опет иску-
си. У Китају има још много оружја
и продужење ужасних егзекуција
може изазвати устанак међу најми-
рољубивима, што ће добро доћи во-
јама правога покрета. Па и суро-
вости, ако је она законита у рато-
вима, мора бити мјере. Свирјепство
пак ништа не може оправдати, ни-
ти ово доводи до чега, — оно је

бесмислено. И Алба, осуђујући на
смрт све протестанско становништво
у Нидерланду, мишљало да он му-
дро ради и да држави својој чини
велику услугу. Егзекуције, које се
сада извршују у Китају, доводе Је-
вропејце у такав положај, из кога
они за дуго неће моћи изаћи“....

За то „Н. Времја“ описавши
ужасе, што је маршал Валдерзе по-
чинио особито у Поатингфу, вели:
„То, што се сада збива под заста-
вом савезника, принуђава Русе да се
двоструко радују овим приликама,
које су одвеле главну масу руске
војске испод заповједи њемачког
фелдмаршала.... Да, и за остале са-
везнике не би било илално, часније
опредјелити задаћу и циљ мисије
маршала Валдерзе“. Проф Валдерзе
има до душе заједничка пуномоћства,
али савезници треба да ишту од
њего не само стратегијску способност,
него и политички такт.

Посланици странијех велесила
у Пекингу продужују међу тим своје
сједнице и као да су се послје ду-
гих преговора споразумјели о садр-
жини ноте, која се, пошто ју прет-
ходно одобре, има предложити ки-
тајској влади као основа за прели-
минарни уговор између Китаја и
јевропских сила. Како „Тајмс“ јав-
љају, у тој ноти поставиће силе ове
услове:

1. Китај је дужан подићи спо-
меник њемачком посланику Кетелеру,
и то на ономе мјесту, гдје је овај
погинуо. На споменику биће озна-
чено на латинском, њемачком и ки-
тајском језику, како китајски цар
жали, што се доио овај злочин.
Осим тога дужан је Китај послати
у Берлин једног од царских прин-
чева, да овај преда писмено из-
вињење.

2. Китај мора погубити онијех
једанаест принчева и виших чинов-
ника, чије су кривце доказале и
чија се имена знају.

3. Гдје је било изгреда и не-
мира, да се за пет година обуставе
мандарински (чиновнички) испити.

4. Сви чиновници, у будуће,
који не би у довољној мјери спрје-
чавали изгреде против странаца, да
се отпуштају и кажњавају.

5. Китај има да плати извјесну
оштету.

6. Чунг Ли-Јамен има да се у-
кине, а његови послови да се пре-
ладу министарству спољних послова,
које има да се установи.

7. С царем китајским да се до-
пусти прикладан начин саобраћања.

8. Тако и остале тврђаве да се
поруче, а увоз оружја и убојног
материјала да се забрани.

9. Код посланстава у Пекингу
да остану сталне заштитне страже,
а и на путу између Пекинга и мора,
да се поставе војничке страже.

10. Читаве двије године у ци-
јелој земљи да стоје објављене цар-
ске прокламације, којима се забра-
њује боксерско кретање. У овим про-
кламацијама треба да се објелодаје и
извршене казне над кривцима немира.

Осим овога тражиће се још и
оштета за оне Китајце, који су по-
страдали и оштећени због тога, што
су стојали у служби страних мисија.

Са овим условима мира, као да
у Вашингтону нијесу потпуно са-
гласни. Америка држи, да је оштета,

коју велесиле хоће да траже од Ки-
таја, 600 милиона тавла (око 1200
милиона флорина), за Китај сувише
велика. Исто тако сматрају као пре-
ћеране захтјеве, да се погубе царски
принчеви, јер Китај то не може учи-
нити, а то ће дати поново повода
новим непријатељствима. Америка
жели мир с Китајом и у начелу је
за то, да Китај плати оштету, али
неће никад допустити, да се Китај
доведе до банкротства. Она је у Пе-
кингу пристала на рјешења посла-
ника једино с разлога, да се не квари
слога између велесила.

Сједнице њемачког рајхстага
отворио је цар Вилхелм престолном
бесједом. Као што се могло и оче-
кивати, његова престолна бесједа је
у главном посвећена догађајима у
Китају, који су у овај мах од нај-
веће важности за Њемачку. Цар
Вилхелм је опширно изложио цио
ток покрета у Китају, нападају на
странце и убијство њемачког посла-
ника. Није пропустио ни да разложи,
како је морала брзо да се пошље
војна експедиција у Китај и да се
рајхстаг није могао сазвати у ван-
редно засједање ради одобрења по-
требних трошкова из тог разлога,
што се није могло опредјелити, ко-
лико ће требати, а ствар је била
хитна. Он се нада, да ће рајхстаг
накнадно одобрити издатке учинене,
како ради заштите њемачких инте-
реса, тако и ради очувања њемачке
части. Послије ове главне тачке,
престолна бесједа истиче, да ће се
појачани државни приходи употре-
јебити на осигурање радника и на
појачавање земаљске одбране. За тим
се спомињу други законски предлози,
које ће рајхстаг имати да расправи.
У погледу спољних односа, напоми-
ње се, да су одношаји Њемачке са
свима државама стално добри и при-
јатељски, а са жалењем се спомиње
трагична смрт њемачког савезника,
талијанског Краља Умберта. У Па-
ризу могу бити задовољни оном,
што цар Вилхелм вели о париској
изложби. Споменуо је, како је сусјед-
ни народ француски приредио мирну
утакмицу народа, на којој је одато
признање њемачком труду и вје-
штини.

У опште се њемачка престолна
бесједа овог пута одликовала вели-
ком уздржљивошћу и ограничила се
на оно, што је било најпотребније
казати.

Интересно је, какав је утисак
учинила њемачка престолна бесједа
у Инглеској. „Тајмс“ је потпуно за-
довољан бесједом и хвали нарочито
одлучност, којом се наглашава да
ће Њемачка своје интересе и част
бранили. „Стандард“ је, међу тим
много више очекивао од цара Вил-
хелма. Криво му је нарочито, што
ни једном ријечи није споменут ин-
глеско-њемачки споразум и што нема
у бесједи оштрије опомене Русији
Инглеска — вели тај лист — не
може равнодушно гледати шта Ру-
сија у Манџурији ради и ако она
ту пространу територију присвоји,
онда ће и Инглеска и Њемачка мо-
рати гледати да потраже на другој
страни накнаде.

ФРАНЦУСКЕ СТВАРИ.

Поводом измјене депеша између Цара
Николе и пресједника француске републи-
ке г. Лубета о открићу Карнотова споме-
ника у Лиону, „Петроградске Вјдомости“
пишу:

„У Лиону, при открићу споменика
пресједнику Карноту, пресједник францу-
ске републике, уз необично одушевљење
слушалаца, прочитао је телеграм Господара
Цара. Пресједник је управно у Ливадију
телеграфски одговор истога садржаја. У тој
измјени депеша веома значајних по облику
и по садржају треба гледати не случајну
појаву, него продужење досљедне политике
последњих година, која је донијела у мно-
гим приликама добрих резултата.

„Француско-руски савез, о ком је ми-
со десет година назад, изгледала фантази-
јом, лијепо али неостваривом маштом, да-
нас је свршен чин, који се од времена до
времена свечано потврђује. Та потврђива-
ња имају огромни значај и сасвим су по-
требита, и ако не ради самих влада, а оно
ради јавног мњења, које се често заводи
тумачењем разних публициста, који подр-
жавају савез више или мање лакомисленој
критици.

„У првом часу општега одушевљења
на глас о закључењу савеза, ти критичари
су морали мучити, али је најпослије до-
шло вријеме и за њих. Почело се нагла-
шавати, да је савез користан само за Ру-
сију а не за Француску, да се Русија бо-
гати француским капиталима, да Францу-
ска није још имала никакве користи од
тог савеза, и као и прије тог савеза мора
одлагати на неопредјелено вријеме оства-
рење својих скривених нада. Још су наво-
дили, како Русија није подржала Фран-
цуску за вријеме Фашодског сукоба са
Инглеском. Најпослије су стали говорити
о јавном охлађењу између савезника, сра-
њивању француско-руски савез с браком из
рачуна, у коме је прошао медени мјесец.

„Да се правилно опијени значај фран-
цуско-руског савеза, треба се ослободити
од погледа, које осјећаји потичу. Ови осје-
ћаји су пролазни и измјениви. Сваки по-
литички савез има значај у толико, у ко-
лико га оправдавају реални услови међу-
народног живота, независно од осјећања
љубави, уважавања и т. д. Са овог је-
дино правилног гледишта, француско-руски
савез је неопходна политичка комбинација,
закључена у пркос предрасуде, на прекор
сипих. Значи да је било веома озбиљних
узрока, ако је самодржавна монархија сту-
пила у савез са републиком! Ко се спо-
миње узнемирујућег доба г. 1886—87—88,
тај ће добро схватити; зашто је савез днш
држава постао неопходан, и независно од
личних жеља државника.

„Да ли су већ прошле те прилике?
Нијесу — оне су остале у својој сили.
Хашка конференција их је могла изије-
нити, да су се државе према њој понашале
мање формално. На жалост, наде, које су
се на њу полагале, нијесу се оствариле:
наоружани мир, као и до ње, остао је
основом међународног јевропског живота,
те Русија и Француска као и прије, морају
заједничким силама чувати и тај тежки
мир против покушаја да се замијени општим
јевропским ратом.

„Главни значај француско-руског са-
веза лежи у томе, што он уздржава мир и
политичку равнотежу у Јевропи. Сви по-
кушаји да му се даду други смисао не
само да су неосновани, него су и алапа-
мјерни.

„Фашодски инцидент, на који се про-
тивници савеза често позивају, још остаје
под покровом дипломатске тајне. Али ће
се с временом видјети, да је у томе питању
Русија учинила својој савезници велику
услугу и спасла је од рата, то јест од
потпуног разара њезине поморске трговине.

„О финансијској експлоатацији Фран-
цуске од стране Русије не заслужује ни
говорити. На својим зајмовима Русија плаћа
тачно добит. Русија је поуздани државник,
и у ствари савеза то питање о зајмовима
не игра никакве улоге. Са гледишта здра-
вога разума, Француској је корисније на-
мијештати своје капитале у руске папире,
него ли, на примјер, у њемачке или ин-
глеске.

„На сваки начин, француско-руски
савез је потврђен, и свједоштво опште-
јевропски мир је учвршћен.

„Криза министарска, која се у Француској појавила, неће нимало шкодити даљем развоју француско-руског пријатељства. Оно не зависи од француских министарстава, која се промјењују, него је оно посљедица стварних услова. Кад би у Француској сада била не република него монархија, савез би са Русијом такођер постојао, као нужни резултат постојећег стања ствари.

„Чудновати положај у ком се нашло министарство Ваддек-Русовљево, може се схватити. Он је логичка посљедица цијелог реда неспоразума, који су се нагомилали посљедње двије године. Захјена садашњег министарства другим, тепоко да ће побољшати унутрашње стање Француске. Ми смо већ више пута рекли, док се не уклони корјенито несаглашање између народних традиција и народног карактера и државних установа, да до тада Француска неће бити мирна, него ће се налазити у непрекидним кризама. Садашња су министарства у Француској појаве, које се замијењују и које не остављају за собом трајних успомена. Министарство Ваддек-Русовљево оставиће за собом успону као министарство изложбе и ликвидације Драјфусове ствари, и ништа више. У противном случају, не би му трага остало.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

(Национална и космополитска мисо)

„Бранково Коло“ доноси оцјену г. Мидорове радње „Nationalni karakter u Nегоdotovoj ročjesti“, коју смо ми већ приказали, овако завршује:

Ипрота је писац добро уочио и с љубављу оцртао као великог патриоту и апостола те идеје, као што у опће цијела књижевна показује (иако не истакнуто довољно) тенденцију, да ову националну идеју између редова узме у одбрану, према идеји космополитизма ова, и ако је по неким мажда идеја будућности, за сада бар није још дозрела, да је ми мали народи практички можемо у живот приводити, бар донде не, док велики народи свима обилним својим економним, војничким и културним средствима пусирају само свој национализмет и његову будућност, те пам је у изгледу наскоро циновска борба не само народа, по чак културних раса (Словена и Германа; Јевропе и Кине). „А код нас, који тако радо хоћемо туђе модерне идеје да култивирамо, — примјећује агодно „Глас Црногора“ у својој оцјени ове књиге, — почела је у књижевности нека струја да сматра националну мисао као застарелу и несавршену, па отвара врата новој космополитској мисли, да не би изостали иза великих напредних народа, ма да и у тим напредним народима та мисао не заноси масу њихових мислилаца.“

Међу тим сваки, ко добро познаје природу и њене законе, увидиће, да је уопће идеја космополитизма неизводива. Народи нијесу својеволјно постали, по природном закону а утицајем сила и закона природних, чијем се утицају род људски никад неће отети. Замислимо случај и могућност, да једног дана сви народи оставе свој језик и проговоре сви једним језиком и приме сви једне обичије, дакле, да уопће престане појам народности. Па шта би било? Би ли природа, та творница разноликости и промјене, тријела ту монотонију? Никако. Утицајем крви, раса, климатских прилика,

створило би се и развило из тог једног језика и истих обичаја за цијела два три деценија тма Божја нових језичних пдијема — нових језика, тма Божја нових обичаја тма Божја — нових народа. А по другом опет закону афинитета, шљубљавали би се опет они индивидуи, који су подлегау природном утицају земаља, истим идијомом почели говорити и исте обичаје имати у чврсте заједнице, партикуларици би се, а у борби за опстанак између тих малих партикуларних заједница наново би се излагао опет данашњи патријотизам са народносним себицим идејалима, те би било опет све по старом. Друго је са свим идеја чистота хуманизма. Она допушта идеју народности, али, стојећи на чисто стичном пољу, захтијева за директиву у раду људи и народа само оно, што је право и поштево и свију неоправданих и себицим и индивидуалних и националних прерогатива и народи би се слагали, вршили културном или племенском надмоћу тихо и без видљиве борбе и проливања крви само природне законе асимилације мање и културно ниже, а томе се ти културни народи не би ни опирали, јер би се то догађало без насиља, без осјећаја невољних (Unlustgefühle), који драже на отпор.

Но да се и изведе тај идејал човјечанске будућности у духу и сврси хуманизма и опет није нужно дрмати и рушити националну идеју, ни стварати насилен преображаје у народима, друштву и државама. Та, ми смо и онако већ вјековима чланови те хумане заједнице, ми смо сљедбеници узвишене Христове науке, која једино баш то и хоће, да доведе човјечанство до тог хуманог етичног савршенства.

Па: Warum in die Ferne schweifen, Wenn das gute liegt so nah?

Будимо сваки за се Хришћани не само у ријечи но и у убојењу, и дјелу, па је принцип хуманизма савршено остарел. Да, али ми нећемо да смо у дјелу Хришћани, јер Хришћанство не допушта себицим, а ми хоћемо, морамо ваљда да будемо себицим. Па кад је тако, на што онда ти модерни, илузорни софистерија, кас да народности сметају остварењу етичних дјела?

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Нови календари.) Изашао је календар „Србобран“ за годину 1901. Уредио: Игњат И. Димић. Издао: Српска Штампарија у Загребу. Садржај овог календара јест сљедећи:

1. Црквено просвјетни дио. 1. Из живота и светковања свих важнијих свјетих. — 2. Сви свјетци српског рода и племена. — 3. Православна црква на свијету. — 4. Области српског језика. — 5. Које име да нађем Српчету? — 6. Из српске повјеснице.

II. Забавно-поучни дио А) Књижевни радони: — „Четрест године славе Господара Црне Горе, Књаза Николе I.“ Од проф. Александра Сандића. — „Из живота Књаза Николе.“ Од дра Лазе Томановића. — „Цар Франц I. и Срби Границари.“ Од Гојка. — „Васа Чаралић.“ Од проф. Милена Вукчићевића. — „Косовски Гласник.“ Пјесма Драгутина Ј. Илића. — „Црква св. Василија Острошког у Никшићу.“ Од дра Лазе Томановића. — „Снагови у српском двору.“ — „Од Косова до

Вучјег Дола.“ Легенда од Драгутина. — „Кнез од Семберије“ Од Старосрбина. — „Јасика.“ Пјесма од Змајеве. — „Сузе.“ Припојетка Милана Будисављевића. — „Гдје је права величина.“ Пјесма капетана Н. К. Илића. — „Крушковац војводе Дејана.“ Повјесничка црта из Славоније од Јована П. Јовановића. — „Др. Гига Гершић.“ српски учењак. — „Пред прослану српског народног позоришта.“ Од Бранислава Јуришића. — „Српске мајке.“ Пјесма Н. К. Илића. — „Капетан Јатонер.“ Црта из поморских бојева од Марка Цара. — „Главна кратка правила при чешарењу преко цијеле године.“ Од проф. Јована Живановића. — „Чика Љубин двојбо.“ Од Свет. Ђорђевића. — „Престоница Ђурђа Смедеревца.“ Од проф. Милана Недељковића. — „Снови.“ Пјесма С. А. Карабеговића. — „Од Кулина бана и добријех дана.“ Од М-ка. — Народне припојетке из Шумадије: „Како је постала свиленка буба.“ „Зашто дуљину гоне све жице.“ „Зашто дијете не може одмах да поје.“ Из збирке М. В-ћа. — „Не мијешај се у божја посла.“ По народној причи од Јанка Веселиновића. — „Мара бега Муховића.“ Из босанске прошлости од игумана Дионисија Миковића. — „Два споменика старе омладине.“ Од Бранислава Јуришића. — „Како је постала српска слава.“ Из збирке Манојла Кордунаша. Опис слика.

Б) Слике Српски деспота: Ђурађ Бранковић, хебски заточеник, посљедњи деспот. По слици у биоградском народном музеју. — Четрдесетогодишњица владања Књаза Николе: Књаз Никола као младик, у првим годинама владања и на дан 40-годишњице. Књагинја Милена. Књажеви синови. Књажеви министри (6 портрета). Из пророкских војске: Бригадири, командир, капетан и поручик стојеће војске, ординац-официр и ађутант, барјактар, перјаник, музиканти. Преставници грађанских власти (15 портрета). — Савтови у српском двору: Краљ Александар, Краљина Драга, Вјереници. — Из српске прошлости: Гроб Краљевића Марка Српски свјетци: Св. Цар Урош. Слика Уроша Предна. „Начални закони за Војену Границу“ (Два отиска) — Манастир подетрига св. Саве: „Русик“ на Св. Гори. — Наши славјеници: Епископ др. Герасим Петрановић. — Са париске изложбе 1900: Павиљон Босне и Херцеговине. Павиљон Угарске, Хрватске и Славоније. Павиљон Србије. — Српски учењаци: Др. Гига Гершић. „Кнез од Семберије.“ По слици у биоградском народном музеју. — Задужбина Књаза Николе: Црква св. Василија Острошког у Никшићу. Гроб св. Василија у Подстрогу. — „Св. Краљ.“ Црква у Софији са моштима српског краља Милутина. — Наши заслужни покојници: Јован Ђорђевић, оснивач и први управник српског народног позоришта. — Дар српског краља Александра манастиру Хилендару: Престоница Ђурђа Смедеревца: Смедерев. Зидови проклете Јерине. — Српски јунаци: Паја Путник. — Руски цар у Москви: Цар Никола прегледава војску. Дочек пред уласком у Троицко-Сергиевску Лавру. — Заслужне Српкиње: Гђа Савка Суботићка. — Старе српске краљевине: Мост Цара Душана у Скопљу. — Писац књиге: „Наши модерни историци.“ Пуконик Александар Протић. — Из српске Швајце: Херцеговци у Босни. — Наши славјеници: Мита Топаловић, умјетник. — Српски Манастири: Привина глава

у Сријему. — Српски калуђери родољуби — књижевници: Дионисије Миковић, пуњив манастир Савине. — Српски писници: Милета Јакшић. Др. Никола Ђорђевић. — Из Русије: Исакијевски Сабор у Петрограду, Кронштатски прото Јован, исповједач цара Александра III; Антониј петроградски митрополит. — Наши чувени пријатељи: Проф. Алберт Маје; проф. А. Фред Рамбо; проф. Л. Н. Мајков. Саставио: Кнеза Милоша са Куршид-пајом на Дрини. — Грађанска српска народна ношња: (С. бин Бокељ. — Народни оокрет у Херцеговини: Дочек мукх. изасланика у Мостару. — Бурски борци: Кригер, Стрји, Делар, Л. Бота. Де Вет, Кроње, бурски Југовић.

III. Практични дио. 1. Народно здравље. — 2. Из народне привреде. — Домаћин. — 4. Разне корисне таблице. — 5. Ваљари.

Као што се из овога види, IX-ти календар „Србобран“ (за 1901 год.) досљедно свом задатку — одликује се својом национално српском и православно црквеном садржином тако да је српски и један, његов претисак и претма.

Календар „Србобран“ стаје 40 нових

(Руска химна.) „Свјет“ је по свој општењима А. А. Берса у часопису „Руска старина“, донео занимљиву историју руске химне, коју ми у сљедећем саопштавамо читаоцима. Намисливши да створи руску народну химну, цар Никола I помислио је да тај посао повјери композитору Лвову, који је тада био на гласу. И тако 1833 г. граф Бенкендорф саопшти Лвову како цар жали што Руси немају своје химне, него позајмљују химне од странаца. Дакле се Лвов мучио, покушавао и цијепао своје саставе. Али кад једног дана осјетио неку врсту надуховнења, он аграби перо и напише ноте мелодије, а цјесника Жуковски замоли да он за мелодију напише сходан текст. Осим Лвова покушавали су и многи други да је напишу, као што су: Глинк, гроф Вјељеговски и др., чији су умови евирани пред царем и царицом проба ради али се нијесу допали. Г. 1833 у Новембру Лвов се ријеша да химну отпјева велики хор, којим је управљао његов отац. Једног дана буду позвани да присуствују томе новом покушају: цар Никола, царица Александра Феодоровна, велики књаз Михаил Павловић и др. Хор је пјевао напредно лијепо уз пратњу два велика оркестра. Кад је завршено пјевање, цар нареди да хор химну још једном отпјева. Пошто је то свршено онда је цар, радосно узбуђен, пришао Лвову, загрлио га и рекао: „Ово је дивно. Боље не може бити, ти си ме потпуно схватио.“

Тако је Лвовљева композиција постала руска народна химна. У јавности први пут је пјевана 6 децембра, на паре имени дан. Пјевачи су је тада морали отпјевати три пута, толико се она допала. На дан 25 децембра химна је пјевана приликом свечаности у Зимњој Палати. Комититор је био пресрећан. Цар му је пократио дуванску културу украшену великим бриљантима, а за тим га поставио за свјетла ађутанта. Год. 1853, за вријеме заједничких маневара руске војске, цар Никола нареди да се цјелокупна музика састави заједно одсвира химну, што је и учињено. Музиканата је том приликом било 2400.

Нова химна, која је учинила велики утицај у свој Русији, пјевана је често породичном царевом кругу. Њу су пјевале

Подрињу“ (1395). У писму дубровачке републике, у ком се Остоја обавјештава да је био примљен међу грађане Дубровника, има оваквих израза: „Како смо били у прие господо србеке и босанске; — г. спода србека и босанска“ (1399). Има једна даровница Остојина латиницом, са овим примједбом: „Ex apographo saec. XIV. chegraphi sine dubio cyrillici: Exemplum vilegiarum Almisae scripta illicite.“

Даље: „Стефан Томаш краљ божје милостију Србљем, Босни, Приморју, Хомије, Земљи, Далмаци, Хорватом, Доњим крајем Западним странама. Усорје, Соли, и к. тому“ (1444); „Степан Томашевић краљ Србљем, Босни, Приморју, Хомије, земљи, Далмаци, Хорватом, Доњим крајем, Западним странама, Усорје, Соли, Подрињу и к. тому“ (1461); „ми господин Сандаљ, велики војвода босански“ и т. д. да је Млечићим слободни пролаз кроз његову државу у Котор; с леђа стоји: „1423 primo potuerunt in castello Blagaj, Bosnia. Privilegium est in lingua serviana scriptum, traditum in linguam nostram vernaculam.“ У Риму налази надгробна плоча, тамо умрле (1476). — „Батариин краљини босанској Стилији Херцегот од Светога Саве.“

У свим овим документима не види се никакав односај Босне ка Хрватској, из неких се види само, да се повремено власт босанских краљева простирала и на Далмацију и крајеве, насељене Хрватима. Они су писани ћирилицом, коју су употребљавали православни Срби, језиком српским, као што се то означава у једном билијешци на латинском језику. Тај језик и та писмена налазимо и споменику босанске краљице у Риму.

Г. Ровински даље добија Дра Ровинсиса, гдје он говори да су Босанци хрватски

ЛИСТА К.

П. А.РОВИНСКИ D-ru PETRINEJUSIS-U

У својој скроз научној радњи „Вопрос о Босни и Герцеговини“ из литературе и дјеловитности, која је изашла у „Журнал министарства народног просвјешћенија“ г. Ровински, претресавши њека главнија издања јеропских путника, написана под утицајем из Сарајева, подрвао је општој критици књигу: „Bosnien und das Kroatische Staatsrecht — Eine historisch-juridische Studie,“ којом је Dr. Petrinjevis хтно доказати, да је Аустро-Угарска посјела Босну и Херцеговину на основу хрватског државног права, и да у овим покрајинама не живе Срби.

Ми ћемо из те критике г. Ровинског навести њека мјеста, да се види, какве је претега „историјско-јуридичка студија“ г. Petrinjevis, који ју је у осталом сам довољно карактерисао, сакривши се иза псеудонима, не усудивши се потписати своје име.

Г. Ровински пише: „Цитирајући документе, он прерађује њеке паразе; то се може видјети из сљедећих примјера: у документима Hungariae он наводи „i. e. Croatiae“ (стр. 13); мјесто coronatus in Hungariae Regem — „zum könig von Kroatien“ (стр. 205); тако исто и даље (стр. 206): tota Slavonia он претвара у tota Croatia (стр. 246) и т. д. Постоје писма папе Климентина III ка зетском владарицу Вулкану и Вулкана папи, у којима папа титулише: ad Vulcanum regem Dalmatiae ed Dioclaeae;

illustis Regis Dalmatie et Dioclaeae (1199); nobili viro S. Magno Iupano et uxori ejusdem: in regno carissimi in Cristo filii nostri Vulcani Illustris Regis Diocle et Dalmatiae; а у одговорима папи Вулкан се потписује: „eodem gratia Diocle atque Dalmatiae Rex.“ а у једном писму још се назива великим жупаном „totius Serviae“ (Theiner monum slavonarum merid). Г. Petrinjevis ту самовољно наводи „i. e. Dalmatiae“: „superior“ (Croatiae rubrae)“ (стр. 15). Читава радња изведена је на таквим подмјеталима, и њиховом помоћи се писал стара, да докаже, да је Босна насељена Хрватима, да никад није била самостална држава, и да је припадала Хрватској; а угарски краљевци у исто доба и хрватски да су њом владали силом хрватског државног права; са Србијом пак да није имала никакве везе. Истина, Босна је често потпадала под хрватску власт угарских краљева; али у исто доба она је имала своје банове и краљеве, који су њом самостално управљали. И суверенство угарских краљева признавало се не силом каквог права, него зато, што су се банови и краљеви слаби осјећали пред својим јачим сусједима, српским великим жупанима и краљевима, па су сами тражили њихово покровитељство, не плаћајући им никаква данка, у име поданичких или васалних односа, и уздржавајући самосталност унутрашњег живота, што је и дало могућност да се богомилство развије. У то иза угарских краљева ваља да се стави римски папа, који су у оно доба, при спадању Византије, престајали велику силу, тако да су православни краљеви српске државе примали од њих круне, као: велики жупан дукљански Михаил Воиславов (1050—1080), Стефан, син Немањин (1196—1228), Вла-

дислав Рапави од двојице: од српског архиепископа Саве II па од папског легата (1228—1234). У то ваља споменути, да је од 1204 до 1261 Византију на балканском полуострву заступала латинска царевина; а прије тога католичка Јевропа подига се на њ у лику кретоносаца, међу којима је био и Фридрих Барбароса са 150.000 војске, који је предавао Немани краљевски титуло, но овај га је одбио.

„Српски владари тражили су покровитељства у Риму, често су лично остављали православље, а такођер су се старали, да добију пријатељство и угарских краљева, рашта су с њима ступали и у сродничке везе; али васалних односа ту није било. Босна, по свом географском положају, абила је замишљена од Угарске, и с тога је угађала њеним Краљевима, који, користећи се својом силом и положајем, узимали су је у своју титулу; али више ништа.

„Да видимо сада како су босански банови и краљеви сами себе називали, што такође треба узети у обзир. Њихових разних писма, отко 20, наоде се у познатој збирци Миклошићевој: Monumenta Serbica (Viennae 1858)“ Из тих писма г. Ровински наводи сљедеће: „Господин Стефан, по милости божјој бан Босне и Усорје и Соли и господин хомије земљи“ (1333); „јачо бити ми о Христје Исусеје благовјерному и богом поставленому Стефану, краљу Србљем и Босне и приморју и западним странама, и потом начех с Богом краљевати и правити престол српске земље“ (1378); „Стефан Дабиха по милости јего божества Краљ Србљем, Босни и Приморју“ (1392); у његовој другој повељи наводи: „холмцеј земљи, доњим крајем, западним странама, Усорје, Соли и

дарица, велике кнегиње Александра и
Олга Николајевна, престолонаследник Алек-
сандар Николајевич, гроф Вјелогорски и
ађутант Толстој.

У дневнику Лвова има записана ова
успомена. Једном га позову у двор, и одвезу
царицу, која је сјеђела у једној соби до
царевог кабинета. „Улазећи видим царицу
гдје сједи на дивану, и до ње су сјеђеле
њене три кћери и престолонаследник. На
страни су стојали гроф Вјелогорски и
ађутант Толстој. Послије неколико мину-
та царица предложи да отпјевамо химну,
и она сама поче. У то вријеме цар је про-
лазио поред те собе, чија врата бјеху отво-
рена, и кад чу цјевање, он стаде. Сузе су
му рониле низ образ, и кад уђе у собу,
он изграли и изљуби царицу и дјену. Да-
ко је замислити како сам се ја осјећао у
том тренутку, знајући да је то све због
моје химне.“ Год. 1847 унијете су у грб
породице Лвова почетне ријечи химне:
„Боже царја храни.“ При коначном утвр-
ђењу мелодије Лвову је много помогао и
А. Асуковски.

(Распис награде). Српска Краљевска
Академија Наука расписује из задужбине
Николе Ј. Мариновића, за годину 1901.
награду, коју може добити; одличан по-
етски спис с моралном и патриотском тен-
денцијом, који је написан чистим српским
језиком и одликује се љепотом слога и
садржаја.

Рад се може поднијети Срп. Кр. Ака-
демији најдаље до 1. маја 1901. године.

Штамгани се списи не могу оцјењива-
ти и награђивати.

Награда је раду 480 дин. у злату.
Писци могу своја имена напријед
објавити или прикрити до коначне одлуке.
У овом другом случају дужни су ставити
неку биљегу на спис и на завој спровод-
нога писма.

Награђени су списи својина писаца,
али се морају штампати онакви какви су
одбору поднесени, и на свима се штампа-
ним примјерцима мора ставити да су награ-
ђени из задужбине Николе Ј. Мариновића.

Бр. 331. Из преједничтва Срп.
Краљ. Академије, 20. октобра 1900. годи-
не, у Биограду.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

П л а н и к а *)

Нашом обалом Јадранског мора, од
понтс Водунице па до Улциња, расте у
дивљем стању биљка, коју смо немило-
срдно сјекли и сијечемо за огрјев, а ни-
коме није ни падало на ум да запита ста-
росједиоца, или можда није ни хтио: би-
ли лијеви и довољно крупни плод — „ја-
года“ могао за што-год да употријеби. Та
биљка је *платика* „Arbutus“ од које има
више врста: „Ar. Arctostaphylos offic.“, „Ar.
uva ursi“ и т. д., које се мање или више
употребљавају. Тако се дужило све до на-
зад двије или три године и нико од наших
колонијста није знао да приличну корист,
која се од планике може добити; докле
год не поче неки католик „N. N.“ да пече
ракију од ње. У почетку су му се многи

*) Кратак извод из опширног рукописа: *Пла-
ника и њена употреба*. По моме мишљењу требало
би да се обрати пажња и ваљани тако — немило-
срдна сјеча ове биљке, већ пошто се од ње можемо
другим путем да користимо. — Писац

тизирали и Султанов двор, онако: „У од-
говор на то ми ћемо само пребројати ред
писема турских Султана и њихових чинов-
ника, написаних српским језиком и кири-
лицом: Султан Амурат II. допушта Дубров-
чанима да продају по његовим земљама
„по Анатолије, по Романије, по Бугарској и
по Влашкој земљи, по Србљех, по Арбана-
сах, по Босни и по свех њих мистех“
(1442); Мохамед II „од херцегове земље
санжаку Хамса-бегу“ (1471) и т. д. г.
Ровински набраја и наводи многа турска
писма, писана српским језиком и кирили-
цом, на основу чега вели: „Није хрватски
јазик био распрострањен у турском двору,
него српски, ма како то било тешко
Србима, с тога што им то напомиње пад
српске царевине, удавање српских књаги-
њица за Султана, плочење српских Прин-
чева и отимање од породица рођене дјеце,
да од њих постану слуге Султанове, и
угњетањ рођене браће... Ипак су неки и
тада оставали вјерни своме народу и што
више помагали му градити цркве и мана-
стире. (На примјер: Велики Везир Соко-
ловић обновљено је пећску Патријаршију.) У
Босни су се израдила особита српска писме-
на *босанчица*, којим су се служили и данас
служе и мухамеданци. Хрватство је свезано
са католицизмом и с латинским писме-
нима, а у Босни и Херцеговини и једно и
друго слабо је распрострањено. То зна врло
добро др Петрићки, и за то опет прије-
гава превари, која није никако дозвољена.
Он к Хрватима прибавља Мухамеданце и
тада излази да у Босни има 56,30% Хр-
вата према 43,26% Срба; а у Херцеговини
65,75% Хрвата према 34,25% Срба. Чудно-
вато је да се Мухамеданци истовјетују са
католицима, који су се у лицу Аустрије
појавили нарушитељи права господства

смијали и почели да му приговарају: шта
му је пало на ум и т. д.

Поменути католик, који је сигурно
неће друго видети ту радњу, продужи и
идуће године исти рад и лијепо се кори-
стио. Видећи наши да је ракија при ра-
ционалном поступку добра и, да ту исту
„планику“ купују под именом „трапе“ и
др врста ракија, почеше и сами купити
планику и пећи од ње ракију.

Прошле 1899-те године прилично се
ракије испекло и многи се сиромаш по
нешто користно. Па зашто и неће да се
користи природним даровима? Њему не
треба никаква трошка, без једино једна
добра бачва, наћи какво коњче и двије
здраве кашете, па отолан да крпи. —

Ја, кад сам видео прошле године
како је прост рад и како се може помоћи,
смијачи бих се свакоме ономе, који би бар
за домаћу потребу пошао с боцом у крчму
да купује ракије; а већ пошто може сам
да испече, само кад се *благовремено* пошара
и како *треба* поступити.

Вративши се из Крима, прошле го-
дине, одмах ме заинтересовао тај рад и
одлучим да лично опробам. Поступивши
како треба, добио сам тако добру ракију,
какову никад очекивао нијесам. За вријеме
печења чинио сам неке пробе с добивеном
ракијом, која је била разне јачине: 20, 18,
и 16 гради, али, будући нијесам и немам
потребне справе за амализе, успјех је
мршав*).

Берба — Планика као и све јагод-
њаче, и др. воћа не сазријевају од једном,
већ постепено. Обично берба почиње већ
у другој половини октобра, па напријед
постепено док траје. За вријеме бербе —
купљења — треба пазити да се *зелене* и
полу зреле *никако не беру*, јер једна зе-
лена поквари десет, и ракија бива слабија.
— Најбоље ће бити, ако скупљачи купе
само оне које су већ ошале, а никакво их
брати и бацати у крошњу. — Према по-
треби, берач може и да отресе по коју
грану, али пажљиво. Убрата јагоде —
плод — које се, ако су добро зреле, учину
се као тијесто, најбоље их је скупљати
у здравим кашетама од петролија, јер у
корпу или котар не ваља — точи и губи
се много сока.

Превирање тропи и печење Донешене
јагоде, ако су већ згњечене баче се у бачву
и добро промијешају дрвеним штапом. Осо-
бито треба пазити, да се при бацању у
чабар свака јагода згњечи, како би прије
одпочело врење „ферментација“ и троп био
готов. За вријеме врења, треба чешће ми-
јешати троп и пазити да не преври. Ча-
бар — бачву — никад не треба пуну на-
пунити, већ се остави неколико сантима-
празна, као на пр. код грожђа. — Кад
троп преври, пане на дно и сва она маса
почине, остудени се и почне да пљескиви.
Печење бива готово онако, као и код тропа
— грожђа. Прије но почнемо напуњати
котао, треба, разумије се, на дно котла
метнут сијена, или крупне пљеве, усути
потребну количину воде и, најзад два по-
дужа дубова дрвета „цјепаница“ у прије-
крет, по врх оног сијена, да се за вријеме
врења не би она маса преврнула у котлу
и пригорела. Троп овај, будући је сами

*) На вахтјев, мислим овјех дана отпрати-
ти једном ученом друштву у Петрограду, потребно да
анализирају како плод, тако и добивену ракију, па
тек онда, кад се хемијски анализира, с плаником се
може наставити рад са успијехом. — П. К.—С.

њиховог у Босни и тлачитељи њихове ре-
лигије. Али г. Петрићки, осим тог немо-
гућег зближења, прибјегава још другоме
сасвим ненаучном начину доказивања својих
тврдња — фалсифицирање статистичких
података. И то фалсифицирање г. Ровин-
ски потанко доказује.

Доста је ово, да се достојно оцјени
та историјско-јурдичка студија, и да се
прозри ствар, за коју она војује.

Што се тиче остале најновије лите-
ратуре о Босни и Херцеговини, госп. Ро-
вински је овако карактерише: „Путнику,
који дође у Сарајево, не треба да се
мучи сам проучавати, јер му се све готово
подноси: сва могућа описивања са стати-
стичким историјским археолошким пода-
цима и са илустрацијама. Што више, не
треба му путовати по земљи, већ можда
толико, прошетати се жељезницом до Мет-
ковића, најдаље тачке у Херцеговини, са
зауоставањем у Мостару, да даде свом
дјелу више аутентичности. Најпослије, па
зашто да се и не промета? Ту су сва
удобства; а по путу види се прелепне
панораме, врло карактеристични предјели
и оригинално становништво са још ориги-
налнијим типовима. На услугу путника
вазда се нађе који путовања, кад-кад излиш-
ни и нежењени, или им се даду препорука
писма на ког официра, доктора или простог
грађанина, у ком се или за којим се скрива
полицайни надзор над путником.“

плод брашњен, учини се исто као каша,
која, ако се вјешто не поступи при печењу
и доста сијена не метне, може да пригори
и котао поквари. Пошто троп у котлу
узаври и почиње „првијенац“ да точи,
поступа се као обично. Будући добивена
ракија има неки својствени јој мирис
„арому“ које многи не воле; додају у тропу
неке ствари: лозових врхова, лишћа, уг-
љена и др. ва се мало изгуби тај мирис.
Котао се обично напуни. Колико и какве
се ракије може добити, зависи од тропа,
поступка, доброте котла и др. Добивену
ракију, сваки по вољи сортира, мијеша и
т. д. и спрема у имајућим се под руку
судовима. Ракију „планику“ као и свако
алкохолно пиће треба добро спремити и
зачепити, јер у противном случају, алко-
хол вјетри, и ракија, наравно, слаби. —
Из личног огледа, увјерио сам се, да „пла-
ника“ мора да је добро зачепљена плутом
и по могућности још и капсулу нагући,
или воском запечатити боцу или демијану.
Поступили се како треба од бербе па док
се добије ракија и, потоња добра извади
и сачува, ракија „планика“ може се рав-
њати и такмичити многим ракијама, које
ми скупо плаћамо. — Ко зна да и у њима
нема планике, већ пошто у Далмацији
врло добро знаду за планику?

Овдико за сад о тој корисној биљци.
Желно бих знати, да ли има планике у
другим нашим крајевима и раде ли што-
год од ње? У случају, бити ћу захвалан
свакоме ономе, ко би се постао описат
тај рад, или бар јавити да је има преко
цијењеног „Гл. Пригора“ и, тиме ми
помогао у подпуњењу чланка: „Планика
и њена употреба.“ —

Улцињ, 4 нов. 1900.

И. Казућеровић-Сарап, агроном.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 10 новембра

(Из Ливадије.) О болести Н.

В. Цара Николе стижу нам сваки
дан утјешнији извјештаји; јутрошње
депеше „Кор. Бироа“ гласе:

Цар провео је мирно јучерашњи
дан; синоћња температура била је
39°3, пулс 82. Цар је у ноћи спавао
врло добро. Опште стање врло задо-
вољавајуће. Јутрос температура 38°5,
пулс 75.

КОПЕНХАГЕН. Гласови, који
су овамо стигли из сигурног петро-
градског извора, веле, да стање Ца-
рево одлучно иде на боље. Царица
удовица намјерава вратити се у
Русију 3/XII. (по нов.)

(Из Болнице Данило I.) Њихова
Височанства Књаз Насљедник и Књагиња
Милица, походили су у српједу овдашњу
државну Болницу „Данило I.“

Пошто су Њихова Височанства пзво-
љела унапријед заказати ову Високу по-
сјету, то их је дочекао пред болничком
аградом управитељ Болнице г. Др. Божи-
дар Перазић са цјелокупним болничким
особљем, затим их пак спровео кроз сва
болничка одјељења и показао им неке ри-
јетке случајеве извршених операција.

Њено Височанство Књагиња Милица,
са урођеном својом добротом најусрдније
се распитивала о сваком поједином боле-
снику, за сваког је налазила утјешне ри-
јечи и дијелила милостињу своје дарежљи-
ве руке.

Затим су Њихова Височанства пре-
гледала врло помјиво нову салу за опе-
рације, као и нове операционе справе, и
дивили се њеном уређењу и при поласку
извођели су изразити управитељу белнице
своје Високо задовољство.

(Из главног одбора за поди-
зање дома умоболнијех.)

(Наставак:)

Његово Високопреосвештенство госпо-
дин *Митрополит Хали Сава Косановић*
изволи је послати Главном Одбору 50
фиорича, као прилог родољубивог Србина
г. *Димитрија Кочовића*, трговца из *Нове*
Вароши у Старој Србији.

Почасни члан нашег *Главнот Одбора*
господин *Андрија Ивковић Дроси*, Секре-
тар Јерусалимског Патријаршког Под-
ворја у Москви послао је ових дана добро-
вољни прилог Московског трговца госп.
Ивана Делис-вића Баева, чек лијевског
кредита у вриједности фиор. 635 и нов. 75.

Преко *околног одбора* катунског и
његових помоћника приложили су из *Озри-*
мића:

Гг. сердар Станко Вукотић	15
Командир Стево Петров Вукотић	25
Капетан Мојаш Вукотић	5
Подкоман. Крсто Јов. Вукотић	5
Мило Стеван. Вукотић	3
Вуко Божов Вукотић	3
Павле Николић	3
Марко Јованов	3
Пула Милов	3

Поп Крсто	5
Петар Иванов, барјактар	15
Вуко Пејов, официр	3
Андрија Пеков, официр	2
Руко Радов	2
Ђуро Радојев, официр	5
Митар Вулин	2
Ђуро Рилов, кмет	5
Јован Лукић	5
Јован Пејов	5
Томаш Радов	2
Ристо Раков	5
Ристо Радунов	5
Лазар Пејов	4
Радован Шујов	4
Видак Ристов	1
Ђуро Иванов	1
Благота Илић	1
Мато Пејов	1
Гајо Пејов	1
Крсто Тодоров	1
Пињо Зекон	1
Јола Вукотић	1
Марко Алексић	1
Рако Новаков	1
Гаврило Митров	1
Мато Милов	1
Бошко Тунашев	2
Петро Митров	1
Миња Иванов	1
Гајо Јалов	1
Марко Богданов	1
Милутин Видаков	2
Лазар Иванов	1
Ристо Алексић	2
Марко Богданов Дамјан.	1
Радован Шћепанов	1
Марко Анаов	2
Живко Тодоров	1
Јошо Богданов Николић, оф.	5
Пињо Ралов, бар.	3
Поп Лука Нико.	2
Миња Пејов, кмет	2
Радован Павлов	3
Рамо Симов	2
Поп Никола	1
Крсто Савов	1
Радуле Ђуров, бар.	1
Саво Милошев	1
Живко Савов	2
Никола Марков	2
Лазар Богданов	2
Голуб Павлов	2
Андрија Симов	1
Станко Тодоров	2
Лазар Милованов	1
Јован Филипов	1
Марко Пеков	1
Јаков Филипов	1
Ђуро Гаров	2
Зекко Тодоров	1
Јако Милов	2
Марко Тодоров	1
Машут Мијајлов	1
Саво Богданов	10
Милош Вукалов	2
Саво Новаков	2
Паја Савов	1
Шакоје Кејов	1
Лазо Милићев	2
Крсто Милутинов	1
Бањо Милићев	1
Јован Живков	1
Мојо Савов	1
Миња Илић	1
Стеван Попов	1
Бошко Мупов	1
Шћепан Пеков	1
Милутин Савов	1
Ђуро Мићунов	1
Гајо Којичић	1
Марко Горчинов	2
Петар Станков	1
Богдан Стеванов	1
Васо Тодоров	1
оф. Бојо Грујичић гард.	5
кмет. Ђоко Лазарев	2
Јован Рашов	7
Никола Милићев	3
Ђоко Трипков	3
Андрија Ђеков	2
Раде Андрић	5
Јаков Милошев	5
Горчин Јованов	3
Никола Вуков	5
Раде Божов	3
Милош Митров	2
Бајо Милованов	2
Марко Савов	6
Ђуро Шалетић	4
Марко Лазарев	2
Пеко Илић	2
Петар Илић	3
Пеко Драговић	5
Јагша Пеков	2
Гавриле Томанов	2
Јован Андрић	3
Јован Лазов	2
Ристо Петров	2
Бошко Ристов	5
Милутин Јанков	4
Лазар Николић	2
Саво Николић	8
Милован Зрнов	2
Голуб Машутов	2
Петар Илић	2
Симо Милованов	2
Видак Срданов	2
Петар Илић Матов	2
Ђоко Јаков	1
Ђурида Милићев	1
Лазар Ђуров	5

Шћепан Машутов	3
Голуб Ђуров	2
Петар Савов	4
Мијајло Крстов	2
Митар Иванов	3
Благота Лазарев	1
Божо Шћепанов	2
Ристо Божов	1
Спасоје Николић	1
Голуб Марков	1
Ђуро Зрнов	2
Боко Илић	1
Драго Јошов	2
Крсто Марков	2
Ђуро Лазарев	1
Ристо Јоканов	2
Ишак Марков	2
Благота Јованов	2
Мато Срдинов	1
Радуде Андоровић	1
Митар Николић	1
Мијајло Савов	1
Миљак Васов	1

Свега: фпор. 1081-79

Од прије: „ 20569-88; ока ж. 16036; бр. 75;

Укупно: „ 21651-63; „ „ 16036; „ 75;

пчела 1.

(Наставиће се)

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Освојење Мугдена од Ђенерала Суботића) Настављајући наступање ка Мугдену, главном мјесту у Манџурији, војска Ђенераллајтнанта (подмаршала) Дејана Суботића крене се од Ђаона 27 септ. Непријатељ је уступао у нареду; пјешадија и коњица измјешала се, уз пут харајући и палећи села. Пошто војска Ђенерала Суботића заузео село Јантај, стадоше се тамо житељи враћати, показујући поштовање Русима. Китајска војска уступила је у три правца: знаменит дио на запад, један дио на исток, а остали ка Мугдену. 18 септ. руска војска настави из Јантаја наступање ка Мугдену. Није се наплашило ни на какву китајску војску. Житељи се полако враћају у своје куће. Како они кажују, китајска војска отимала је, те су се људи због тога и крили. У вече 18 септ. руска предводница од 3 пука с артиљеријом пала је на конач код села Ђајтапу на 10—12 врта (руских километара) од Мугдена.

Ту добије Ђенерал Суботић молбу на енглеском језику од мугденских трговаца и хришћана, да што прије заузме град. Испитујући мјестне житеље, као и заробљенике китајске официре и војнике, дознало се, да је у граду безвлашће, јер су га власти оставиле, а китајски војници опљачкали.

Према летеће одјељење пуковника Мишченка би појачано сатнијом забјакатских козака, коњичком батеријом и добровољачким командама под општим старешинством пуковника Артамонова, и послато је на проматрање града Мугдена. У 4 сата ово одјељење заузме запаљени град, при чему наша главна сатнија би дочекала само неуредном ватром. Китајци су омак побјегли, пуцајући по градским улицама, али су прво потпалили на капији Јауа, при чему су тешко опалена 4 козака. У даљем гоњењу Китајци су потпалили још неколико лагумова, али без штете по Русе. Омак по уласку у град узет је царски дворца и врата унутрашњег града. Пошто је дошао извјештај о заузећу Мугдена, бише са коначка авангарде послате 6 чета на поткрепљење рускога средњег одјељења; ове чете ноћу су прегазице широку у брзу ријеку Шунхе и ноћу уђу у град.

19 септ. у 9 сати ујутру Ђенерал Суботић на челу авангарде уђе у Мугден, при чему авангарда, пронавши цијелим градом, намјести се на бивуак на сјеверној му страни. Главна сила повукла се на југ и смјестила се на бивуак на сјеверној обали ријеке Шунхе, на 5 врта од Мугдена. Када је руска предња војска заузимала град, он је горно на више мјеста. Богаташке куће, дућани, дворца дајандајуна, казначејство и друга државна звања потпуно су опустошени. Царски дворца нашла су похаран и све нахрамљено да се заигри. Све јевропске грађевине и хришћанске куће уништене су. Руска војска уз помоћ житеља погаси пожар. По граду бише послане јаке извиднице, да очисте од гомила китајских војника. Командатом Мугдена поставље је пуковник Донбровски, чији пук тврди градски гарнизон. Артиљерије и сапери траже стоваришта убојних ствари. Нуђени су многи топови најновијег система са набојем, а тако и пушке и велика количина патрона. Руси су посјели фабрику барута. Стање здравља руске војске изредно је; за цијелога похода није било никаквих жародера.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

КОПЕНХАГЕН, 5 нов. — Руски престолонаследник отпутоваће сјутра за Петроград.

ПРИЗ, 6 нов. — Опровргавају се сви гласови о каквом неспоразуму између чланова министарства.

БЕРЛИН, 7 нов. — У почетку расправе о накнадном кредиту у рајхстагу Билор одбио је, да немпри у Китају стоје у вези са анексијом Киначау. Њемачка не жели рата, већ хоће само да штити њемачка права и да обезбједи развитак међународне трговине у Китају. Билор види признање политике Њемачке, нарочито у сагласју Русије. Доказује, да између политике њемачке и руске, ако се добро води, не може бити несавлаљивог контраста.

ПЕТРОГРАД, 8 нов. — Руски престолонаследник стигао је јутрос у Гачину.

БЕРЛИН, 8 нов. — У рајхстагу изјавио је Билор, да није тачно, да је Русија предложила испражњење Пекинга.

ПРИЗ, 8 нов. — У парламенту изјавио је Делкасе, да влада није започела рат са Китајем, већ је само притекла у помоћ заједничкој радњи.

РИМ, 10 нов. — Комора се и опет састала. Пресједник узноси понашање талијанских војника у Китају.

ВАШИНГТОН, 11 нов. — Хај управно је велесилама идентичне ноте, у којима излаже намјере Савезних држава односно Китаја и начин, како се најбоље може постићи заједничка цијел свих велесила.

БЕРЛИН, 11 нов. — Рајхстаг упутио је пред комисију питање о накнадном кредиту за Китај.

Англо-бурски рат.

ЛОНДОН, 9 нов. — Са резервом јавља се, да је Робертс пао с коња. Тешко је рањен.

КАПШТАТ, 9 нов. — Приватним писмом јавља се, да је Шалк Бургер подлегао 9/11 ранама у војничкој болници у Јоханесбургу. Званично се ова вијест још не потврђује.

МАРСЕЉ, 9 нов. — Одбор за дочек Кригеров закључио је, да одложи дочек за сјутра, пошто је одоцнио брод „Гелдерланд“.

БЛЕМФОНТЕН, 10 нов. — „Рајтер“ јавља, да су Бури претрпели јак пораз 18 о. м. код Баберспана и гоњени са околних главница имали су велике губитке.

МАРСЕЉ, 10 нов. — Кригер искрцао се на 11 ура пред подне, дочекав одушевљењем и усклицима „живио Кригер“, „живјели Бури“.

ЛОНДОН, 11 нов. — Из Миделбурга јавља се, да су Бури у нападају на штације у Балморалу и Вилгеривору изгубили 180 мртвих и рањених.

МАРСЕЉ, 11 нов. — Кригер отпутовао је јутрос.

Догађаји у Китају.

БЕРЛИ, 5 нов. — Валдерзе телеграфично, да је 15. новембра примио у царском дворцу принца Чинга и Ли-Хунг-Чанга и тражио од њих, да се китајске трупе повуку са посједнутог земљишта.

ПРИЗ, 5 нов. — Телеграм из Такуа од 3. новембра потврђује окупацију царских гробова, као и да је татарски маршал, Фантај, погубљен. Жељезничка пруга успостављена је код Пао-Тингфуа.

БЕРЛИН, 6 нов. — Валдерзе јавља, да је војска Јорк улегла 14/11 (по нов) у Чатау, сјеверозападно од Пекинга.

ПРИЗ, 6 нов. — Из Пекинга јавља се, да је француска колона пошла из Пекинга и улегла у Тунсинг послје битке са Боксерима. Французи нијесу имали никаквих губитака. Царски гроб заузет је.

БЕРЛИН, 7 нов. — Китајски цар управно је писмо цару Вилхелму, у којем поново жали за убијством Кетелеровим и благодари на пријатељским осјећајима цара Вилхелма, што не чини њега лично одговорним за учињена злочинства. Обећаје да ће кривце строго казнити.

ЊУЈОРК, 9 нов. — Из Тијенчина јавља се, да су Китајски послужитељи индијских чета побјегли, јер су тобоже дознали, да велике гомиле Боксера марширају према Тијенчину и Пекингу. До сад није се још ништа видјело, а официри енглески и амерички не вјерују у те гласове.

ЊУЈОРК, 10 нов. — Из Пекинга јавља се, да се је у конференцији посланика од 19. о м. породило несугласје, услед чега су конференције прекинуте. Посланици су о томе јавили својим владама. Глас се, да су несугласице такове, да ће сигурно требати подуже времена, док се поравнају.

ОБЈАВА.

Спасоје Радосавов Живаљевић из Бјелопавлића, — села Фрутка, отишао је назад пет година у Бугарску. Од назад три године није о себи гласа давао; на молбу његовог брата, нека изволи сваки онај, који би што о поменутом Спасоју знавао, доставити.

МИНИСТАРСТВУ ИН. ДЈЕЛА.

Број 2188.

(1—3)

Објава

Кућа Пека Крстова Добрљанина постојећа у овој вароши — на „Балшића Пазару“, Бр. 32 износи се на јавном инквиту, ради намира неког његова дуга.

Ко би желио исту купити, нека се пријави потписатој Управи на 15 децембра тек. год, ког ће се дана на 4 уре после подне понудиоцу највеће цијене уступити.

Бр. 2474.

Цетиње 3 новембра 1900 год.

УПРАВА ОПШТИНЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

Број 77 (2—2)
63

ОБЈАВА

Продајем својевољно, моју двокатну кућу постојећу у овој вароши, у Катунској улици бр. 15 код велике локеанде. Ко би желио исту купити, нека се ради погодбе пријави потписатом власнику.

Цетиње, 2/11 1900.

Ђоко Н. Дрекаловић.

Број 78 (2—3)
37

ОБЈАВА.

Сагласно пресуди Катунског Окр. Суда од 23 јуна тек. год. Бр. 1063. IV—1900. 345; са овим се износи на јавној продаји кућа г. кап. Апаније Милачића — постојећа у овој вароши, на Обилића Пољани.

Ко би желио исту купити нека се пријави потписатој Управи на 15 децембра тек. год, ког ће се дана на 4 уре после подне понудиоцу највеће цијене уступити.

Истодобио позивају се сви дужитељи г. Милачића, који се још са својим тражењем нијесу пријавили,

да се до означеног дана са чистим рачунима пријаве.

Бр. 2438.

Цетиње. 25 октобра 1900 год.

УПРАВА ОПШТИНЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

Број 79 (2—4)
101

ОБЈАВА.

Ставља се до знања становништву вароши Цетиња, да је потписата Управа, у договору са господином шефом Санитета, набавила дипломсану бабицу, Милуцу Амолика.

У саопштењу горе наведеног упозорје се становништво вароши Цетиња, да се у будуће има при сваком порођају једино обраћати горе поменутој бабици као стручном и способном лицу, како би се, услед неспособности и неумјешности досадашњих жена, које су тај посао вршиле, отклонила свака опасност живота наших породиља.

Подписата Управа, у споразуму са госп. шефом Санитета, установила је награду горе поменутој бабици за коју се свака породица може извијестити у свој Управи.

Колико према нестручној жени, толико према породици, која би је у случају потребе звала поступиће се казнено са глобом од 20. фиорина.

Број 2511.

Цетиње. 10 Новембра 1900 год.

У П Р А В А

ОПШТИНЕ ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

Број 80 (1—1)
127

НАЗНАЉЕ.

Част ми је доставити до знања свим мојим пријатељима и муштеријама — како овдје тако и на страни — да сам посебно отворио цревљарску радњу у улици „Новака Милошевића“ број 24, и да се код мене налази како цревљарске разне робе за распродају — тако и готових цреваља. Цијено су умјерене.

Молим п. н. грађанство за нарудбине, о мом раду и доброј роби — увјериће се ко год опрова.

Подриц, 4 новембра 1900.

С поштовањем

Јово А. Личић.

Број 81 (1—2)
76

Објава.

Продајем својевољно, моје двије куће налазеће се у овој вароши у „Китунској улици“, бр. 58 и 112. Молим све дужитеље мог покојног оца да ми поднесу писмено, са чистим доказима своје рачуне најдаље до 15 децембра ове године. Послије наведеног рока неће се рачун никоме признати.

Алекса В. Мартиновић.

Број 82 (1—1)
50

ОГЛАС

Најуљудније позивам све моје дужнике да до 15 Јануара 1901 год. изводе платит ми дуг који ми дугују; јер после овога дана, припућен ћу бити и против своје добре воље да преко пуномоћника и судским путем новац наплаћујем.

Цетиње 10 новембра 1900.

С поштовањем

Васо Пипер.

Број 83 (1—4)
47